

176

1786-1794

III. A lelkiismeret szerinti választás

1786 Erkölcsi döntés előtt álló lelkiismeret tud az értelemmel és az isteni törvénnyel összhangban lévő helyes ítéletet hozni, vagy ellenkezőleg, hozhat ezektől eltávolító, téves ítéletet.

1787 Az ember néha kerül olyan körülmények közé, amelyek bizonytalanná teszik az erkölcsi ítéletet és megnehezítik a döntést. Ám az embernek mindig azt kell keresnie, ami helyes és jó, és föl kell ismernie Istennek az isteni törvényekben kifejezett akaratát.

1788 Ennek érdekében az ember az okosság erényével, okos személyek tanácsaival s a Szentléleknek és az ő ajándékainak segítségével próbálja értelmezni a tapasztalt tényeket és az idők jeleit.

1789 Néhány szabályt minden esetben alkalmazni kell:

- Soha nem szabad rosszat tenni azért, hogy abból jó származzék.
- Az aranyszabály: "Amit akartok, hogy veletek tegyenek az emberek, ti is tegyétek velük" (Mt 7,12). [56]
- A szeretet mindig tiszteletben tartja a felebarátot és annak lelkiismeretét: "Ha testvéred ellen vétkezel, mert megsérted aggályos lelkiismeretét, Krisztus ellen vétkezel" (1Kor 8,12). Jobb, ha nem teszel olyat, "ami miatt testvéred megütközik, megbotránkozik vagy meginog" (Róm 14,21).

IV. A téves ítélet

1790 Az embernek mindig engedelmeskednie kell lelkiismerete biztos ítéletének. Ha tudva és akarva ellene cselekednék, önmagát ítélné el. Ám megtörténik, hogy az erkölcsi lelkiismeret a tudatlanság állapotában van, és téves ítéleteket hoz teendő vagy már végrehajtott cselekedetekről.

1791 Ez a tudatlanság gyakran beszámítható a személyi felelősségnek. Ez történik akkor, amikor "az ember nem fordít elég gondot az igaz és a jó keresésére, és a lelkiismeret a bűn megszokása következtében lassanként szinte megvakul". Ilyen esetekben a személy felelős a rosszért, amit tett.

1792 Az erkölcsi ítéletek eltévelyedésének forrása lehet Krisztus és evangéliumának nem ismerése, mások rossz példája, a szenvedélyek uralma, a lelkiismeret rosszul értelmezett autonómiájának követelése, az Egyház tekintélyének és tanításának elvetése, a megtérés és a szeretet hiánya.

1793 Ha azonban ellenkezőleg, a tudatlanság leküzdhetetlen, vagy a téves ítéletért az erkölcsi alany nem felelős, a személynek nem számítható be az általa elkövetett rossz. Ennek ellenére a tett még rossz, hiány, rendetlenség marad. Fáradozni kell tehát azért, hogy az erkölcsi lelkiismeret megszabaduljon tévedéseitől.

1794 A jó és tiszta lelkiismeretet megvilágosítja az őszinte hit. Mert a szeretet egyszerre fakad "tiszta szívből, jó lelkiismeretből és őszinte hitből" (1Tim 1,5):

"Minél inkább érvényesül tehát a helyes lelkiismeret, annál inkább tartózkodnak az egyének is, a közösségek is az önkényes döntésektől, s törekszenek arra, hogy az erkölcsiség objektív normáihoz alkalmazkodjanak."